

Concept aanvraag ondersteuningsgelden versterking Eerste Lijn

Definitieve versie d.d.24 september 2013, steller: Jan Willem Schuurman (gemeente Alblasserdam)

Titel Project: Integrale samenwerking zorg-welzijn DOK 11 Alblasserdam, realisatie van een voorziening verlengde eerste lijn in Alblasserdam

Aanvrager: Gezondheidscentrum Dok11, Parallelweg 11, 2951BS Alblasserdam.

Het gezondheidscentrum wordt vertegenwoordigd door:

- Thijs Donkervoort (Fysiotherapeut)
- Charlotte Mallee (Apotheker)
- Kristien de Bruyne en Robert Paulissen (huisartsen)

Kernpartijen:

- Lilian Bouman (Rivas Zorggroep)
- Pepijn van den Hoogenband (Yulius)
- Hester Willemsen (Stichting Welzijn Alblasserdam)
- John Taks (Albert Schweitzer Ziekenhuis)
- Wim van den Herik (Woonkracht 10)
- Jan Willem Schuurman (Gemeente Alblasserdam)

Betrokken partijen: WMO Adviesraad Alblasserdam, Zorgverzekeraar VGZ

Aanleiding: Mensen die ondersteuning nodig hebben wonen in de toekomst langer thuis. Gedurende deze tijd worden ze intensiever ondersteund door hun eigen netwerk (familie, vrienden, burens of vrijwilligers). Tegelijk is het streven dat mensen zo min mogelijk gebruik maken van zwaardere en duurdere vormen van zorg, zoals het ziekenhuis. Kortom: het belang van de lokale sociale infrastructuur groeit.

Een aantal zorgaanbieders in de eerste lijn werkt samen in gezondheidscentrum Dok11 (Bezoekadres: Parallelweg 11, Alblasserdam). Dok11 heeft zichzelf al bewezen door de verbindingen die zijn ontstaan tussen zorgaanbieders in de eerste lijn. Huisartsen spelen hierin vanzelfsprekend een cruciale rol. Ze zijn poortwachter voor medisch-specialistische zorg en spelen een cruciale rol in multidisciplinaire zorg. Binnenkort zijn bijna alle huisartsenpraktijken (op één na) gevestigd in het gezondheidscentrum.

Dok11 is op dit moment, met uitzondering van de avonduren, volledig bezet. De vraag om ruimte groeit echter nog. Vanuit zorggroep West-Alblasserwaard wordt nog gewerkt aan protocollen voor ouderenzorg en praktijkondersteuners GGZ. Visie daarbij is dat zoveel mogelijk vragen in de eerste en 0^e lijn beantwoord worden en dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen. Daartoe wordt samenwerking gezocht tussen wijkverpleegkundigen, thuiszorg, huisartsen, praktijkondersteuners, specialisten, welzijn, maatschappelijk werk en de deelnemers in het Centrum voor Jeugd en Gezin. Zij hebben met name ruimte nodig voor consulten en overleg. Binnen het gezondheidscentrum bestaat dan ook behoefte om het centrum uit te breiden.

Juist vanwege de intensieve samenwerking tussen partijen is het een uitdrukkelijke wens om op één locatie samen te komen. In de directe nabijheid van Dok11 zijn geen locaties beschikbaar om deze functies te huisvesten. Hiertoe bestaat de mogelijkheid omdat de naastgelegen peuterspeelzaal en dependance van de Beukelmanschool in 2015 verhuizen naar een nieuwe locatie. De gemeente Alblasserdam en woningcorporatie Woonkracht10 hebben de intentie uitgesproken om op deze locatie een uitbreiding van Dok11 mogelijk te maken en tegelijk 22 (zorg)woningen te realiseren.

Ten aanzien van de uitbreiding van Dok11 hebben de gemeente en Woonkracht10 in eerste instantie onderzocht of realisatie van een vooruitgeschoven poliklinische voorziening mogelijk was. Het onderzoek is uitgevoerd door de Erasmus Universiteit

Rotterdam. Zorgaanbieders uit de eerste lijn zijn in het kader van dit onderzoek geïnterviewd.

De onderzoekers concluderen dat er bij de aanbieders weinig draagvlak is voor een poliklinische voorziening. Gedurende het onderzoek ontstond een gedeelde visie waarbij er juist verbindingen gelegd worden tussen zorg en welzijn. Door goede samenwerking tussen deze partijen ontstaat een geïntegreerd aanbod van zorg en welzijn voor de inwoners van Alblasserdam. De betrokken aanbieders hebben afgesproken deze visie verder uit te werken.

Onderdeel van de uitwerking is de vraag op welke wijze de samenwerking fysiek vorm krijgt. Woningcorporatie Woonkracht10 heeft daarbij de bereidheid uitgesproken om te investeren in een dergelijke voorziening, in combinatie met appartementen voor ouderen. Ten aanzien van de voorziening heeft ze uitgesproken een nulrendement te hanteren. Dat wil zeggen dat de investering en kosten in 40 jaar precies worden terugverdiend met de verwachte (toekomstige) huuropbrengsten. Met het oog op de verhuurbaarheid wil Woonkracht10 in haar ontwerp zo goed mogelijk aansluiten bij de wensen van mogelijke gebruikers.

Korte omschrijving van het project: De partijen werken samen aan een innovatieve voorziening op het snijvlak van zorg en welzijn. Een samenwerking met onder meer welzijn is een verbreding ten opzichte van de huidige samenwerking tussen zorgaanbieders in Dok11. Door Dok11 een bredere functie te geven wordt deze voorziening een laagdrempelige voorziening waar inwoners uit heel Alblasserdam terecht kunnen voor vragen op alle levensgebieden en in alle levensfasen.

Voor inwoners heeft de samenwerking toegevoegde waarde. Intensivering van de samenwerking maakt dat inwoners beter worden doorverwezen binnen de nulde en eerste lijn. Zij krijgen daardoor sneller passende ondersteuning in hun eigem woonomgeving. Ook hebben bewoners er baat bij wanneer zij op één locatie ondersteuning kunnen krijgen van verschillende organisaties. In plaats van de huidige situatie, waarin ze naar verschillende adressen of loketten moeten, komen aanbieders bijvoorbeeld bij hen langs in een flexibele te gebruiken ruimte in het gezondheidscentrum.

Doelgroep: In de toekomst is Dok11 een laagdrempelige plek waar alle inwoners uit Alblasserdam elkaar kunnen ontmoeten. Indien nodig kunnen ze er ook terecht met vrijwel alle vragen die een relatie hebben met gezondheid: mentale zorg, somatische zorg, mantelzorg, welzijn en werk.

De gemeente Alblasserdam heeft, mede op basis van het onderzoeksrapport “zorg in de wijk” al een aantal specifieke doelgroepen ingebracht. Vanwege de hoge grijze druk (verhouding aantal 65+ / aantal tussen 20 en 65) in Alblasserdam bedient de voorziening in ieder geval ouderen. Met het oog op de decentralisatie van jeugdzorg wordt ook specifiek gekeken naar ondersteuning van jeugdigen.

Problemen doelgroep: Inwoners hebben verschillende ingangen om een vraag te stellen. Digitaal zijn de mogelijkheden echter nog beperkt.

Op dit moment kunnen inwoners bovendien maar met een beperkt aantal vragen terecht in Dok11. De huidige gebruikers hebben bijvoorbeeld niet het antwoord op vragen rondom financiën, huisvesting, dagbesteding en sociaal netwerk. Daarvoor is een nauwe samenwerking met andere organisaties noodzakelijk.

Doelstelling van het project: Door samenwerking tussen zorgaanbieders en welzijnsorganisaties wordt de ondersteuning aan inwoners verbeterd. Met ondersteuning

wordt in dit geval bedoeld op alle levensgebieden. Daarbij staan het versterken van eigen kracht en keuzevrijheid voor inwoners centraal.

De wens om het aanbod te bundelen op een fysieke locatie ondersteunt de visie op samenwerking. Randvoorwaardelijk is wel dat de locatie zo wordt ingericht dat ze “van de inwoners van Alblasserdam zijn”. Het is niet de inwoner die verschillende loketten af moet: de zorgaanbieders en welzijnsorganisaties komen naar hen toe.

Ook biedt de voorziening mogelijkheid voor ontmoeting tussen inwoners onderling.

Beoogde eindresultaat: Het gewenste eindresultaat is dat er wordt samengewerkt volgens de nieuwe visie. Om dit te realiseren is het van belang dat zorgaanbieders en welzijnsorganisaties ten minste een gedeelte van de tijd fysiek aanwezig zijn op deze locatie en dat zij op een laagdrempelige wijze af kunnen stemmen. Naast de bestaande partijen valt te denken aan welzijnsorganisaties, thuiszorg, de wijkverpleegkundige en de deelnemers in het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Voor de afstemming wordt gekeken naar de mogelijkheid om elkaar fysiek te ontmoeten, maar nadrukkelijk ook naar digitale instrumenten. Doel van deze digitale instrumenten is dat de coördinatie van zorg rondom een hulpvrager wordt gecoördineerd en/ of overleg waar hulpvragers passende ondersteuning kunnen krijgen.

Producten: De organisaties denken gezamenlijk na over de manier waarop Dok11 kan functioneren als inlooppunt of meldpunt van waaruit inwoners gericht worden doorverwezen. Hierbij wordt vanzelfsprekend ook een koppeling gelegd naar een digitaal meldpunt.

Om de fysieke ontmoeting tussen aanbieders en inwoners en tussen aanbieders onderling mogelijk te maken werken de zorgaanbieders gezamenlijk aan een functioneel plan van eisen. Het plan van eisen beschrijft welke ruimte zij nodig denken te hebben om ondersteuningsvragen van inwoners (op alle levensgebieden en in alle levensfasen) te kunnen antwoorden.

Plaats: Alblasserdam

Welke stappen zijn al gezet: Op dit moment zijn er in Alblasserdam een aantal initiatieven die raakvlakken hebben met de ontwikkeling van een voorziening verlengde eerste lijn. Vanuit zorggroep West Alblasserwaard wordt gewerkt aan een stimuleringsplan voor de uitrol van de module kwetsbare ouderen, eventueel in regionale vorm. Ook is de zorggroep bezig met een regionaal plan voor de verdere uitrol van POH GGZ. De huisartsen hebben als wens uitgesproken dat beide ontwikkelingen op elkaar aansluiten.

In Alblasserdam is Stichting Welzijn Alblasserdam verantwoordelijk voor een project om eenzaamheid te bestrijden. Er is onder meer een netwerk gevormd dat signaleert en er worden vrijwilligers getraind om eenzaamheid te herkennen. Ook wordt er gesproken met zorgaanbieders over situaties waarin gezondheidsklachten de aanleiding zijn voor gevoelens van eenzaamheid.

Tot slot heeft de gemeente het initiatief genomen voor een wijkgerichte pilot "Meedoen in Kinderdijk. Daar wordt, dwars over beleidsterreinen heen, gewerkt aan manieren om netwerken onder de sociale infrastructuur te versterken. Maatschappelijke partners (inwoners, zorgaanbieders en welzijnsorganisaties) werken samen ideeën uit. De gemeente brengt het netwerk bij elkaar en verbindt de partijen. Een aantal voorbeelden van ideeën:

- Verbeteren samenwerking vrijwilliger, mantelzorger en professional rondom mensen met dementie;

- Vernieuwende manier om zorg te financieren/organiseren, waarbij de nadruk ligt op vroegtijdige interventies en het benutten van eigen kracht, dat wil zeggen: een beroep doen op de eigen verantwoordelijkheid van mensen en hun omgeving. Daardoor moet het beroep op individuele voorzieningen afnemen. Idee is om ondersteuningsvragen eerst te laten verhelderen door een generalist die breed kijkt en indien nodig doorverwijzen. Zorgaanbieders werken de werkwijze gezamenlijk uit. De visie van Zorgverzekeraar VGZ op netwerken in de wijk wordt hierbij als bron van inspiratie gebruikt;
- Opzetten van een systeem om vraag en aanbod van vrijwilligers goed te maken, op initiatief van Stichting Welzijn Alblasterdam;
- Versterken van de wijkfunctie van multifunctioneel centrum Maasplein, dat midden in de wijk staat.
- Succesvolle ideeën worden de komende jaren verbreed naar andere wijken in Alblasterdam.

Welke activiteiten dienen ondernomen te worden: De komende periode wordt een aantal stappen gezet:

- verkenning draagvlak en uitgangspunten;
- vaststellen visie op samenwerking, gewenst zorgaanbod en de voorlopige samenwerking (met indien nodig tijdelijke aanpassingen aan de bestaande ruimte);
- een programma van eisen voor locatie en bouw;
- onderzoeken van financiële haalbaarheid nieuwbouw op basis van de behoefte die aanbieders hebben aan flexibele of permanente huisvesting op deze locatie;
- het opstellen van een intentieverklaring door alle potentiële deelnemers;
- ontwerp voor nieuw te bouwen voorziening in combinatie met 22 appartementen door Woonkracht10, inclusief de voorbereidingen voor wijziging van het bestemmingsplan.

Duur / Looptijd van het project: Het traject om de samenwerking tussen zorgaanbieders en welzijnsorganisaties te verbeteren start per direct en loopt door gedurende 2014. Het ontwerp voor een nieuw te bouwen voorziening wordt medio 2014 opgesteld.

Effecten op de patiënt: inwoners krijgen door realisatie van deze voorziening sneller ondersteuning. De ondersteuning wordt minder gevonden in termen van zorg, en meer via het eigen netwerk of welzijnsinstellingen.

Patiënt betrokken bij dit project: ja, indirect via de WMO Adviesraad. De WMO Adviesraad beoordeelt de voortgang vanuit het perspectief van toekomstige gebruikers.

Vergelijkbare initiatieven: Gezondheidscentrum de Roerdomp in Nieuwegein , Gezondheidscentrum Charley Toorop in Rotterdam Ommoord.

Externe projectbegeleider: Ja, momenteel zijn we in overleg met een beoogd projectleider.

Waarvoor projectondersteuning: inhoudelijke programmering te bepalen in overleg met de betrokken partijen. De projectleider ondersteunt ook bij het vastleggen van afspraken tussen zorgaanbieders, gemeente en Woningcorporatie over de financiële voorwaarden voor exploitatie van de voorziening.

Schatting kosten: De totale kosten voor de inhoudelijke programmering zijn geraamd tussen de €30.000,- en € 50.000,-. De hoogte van de bijdrage vanuit ondersteuningsgelden is afhankelijk van het projectplan dat de komende periode wordt opgezet.

Eigen bijdrage aan het project: de verschillende aanbieders uit de eerste lijn nemen deel in projectgroep

Heeft u ook bij andere instanties een financiële bijdrage gevraagd: Ja, gemeente en Woonkracht10 hebben samen maximaal € 25.000,-- ter beschikking gesteld voor het vaststellen van de inhoudelijke programmering.

De fysieke ontwikkeling komt voor rekening van Woonkracht10, hiervoor hebben zij een voorbereidingskrediet van maximaal € 50.000,--.

Borging: Ja, exploitatie van het gebouw komt voor rekening van woningcorporatie Woonkracht10. De gemeente is op dit moment nog eigenaar van de gronden. Zij houdt bij het definitief vaststellen van de grondprijs rekening met de mate waarin de investering van de woningcorporatie rendabel is.

Kennis algemene voorwaarden: ja